

Софийски университет "Св. Климент Охридски"
Исторически факултет
Катедра по История на България

КОНСПЕКТ

за участниците в конкурса за редовна/задочна докторантура по Съвременна българска история

1. "Народната демокрация" - идея и реализация 1944-1947 г.
2. България, победителите и пътят до мирния договор 1944-1947 г.
3. Държавно-политическа система на България 1944-1948 г.
4. Културни процеси в годините на "народната демокрация" и сталинизма.
5. Икономическа политика в България след Втората световна война до края на 50-те години.
6. Сталинизмът в политическия живот на България 1949-1956 г.
7. Балкански предизвикателства пред българската външна политика след Втората световна война до края на 50-те години.
8. България в Източния блок от края на 40-те до края на 80-те години.
9. Балканската политика на България – 60-те – 70-те години на XX век.
10. Политическо развитие и опити за икономически реформи в България – 60-те – 70-те години.
11. Власть, интелигенция, култура 60-те – 70-те години.
12. Кризата през 80-те години и крахът на социализма в България.

ЗАБЕЛЕЖКА:

На писмения изпит кандидатите разработват една от горните теми (формулировката може да се отличава от посочената в програмата), а на устния отговарят на два въпроса: първият е върху материала от програмата, а като втори въпрос кандидатите трябва да подготвят проект за дисертационен труд, който включва обосноваване на тема,

хронологически граници, състояние на историографската и документалната база.

ЛИТЕРАТУРА

Общи изследвания:

- Изследвания по история на социализма в България 1944-1989. Съст. Е. Кандиларов. С., 2010.
- История на българите. Т. III. От Освобождението (1878) до края на Студената война (1989). Автори: В. Танкова, Г. Марков, Е. Калинова, И. Марчева, Л. Огнянов, Р. Богданова.
- *Калинова, Е., И. Баева.* Българските преходи 1939-2010. С., 2010.
- НРБ от началото до края. Под ред. на И. Знеполски. С., 2011.

1. МОНОГРАФИИ и СБОРНИЦИ

- Ангелов, В.* Хроника на едно национално предателство. Опитите за насилиствено денационализиране на Пиринска Македония (1944-1949). Благоевград, 1999.
- Баев, Й.* КГБ в България. С., 2009.
- Баева, И.* Източна Европа след Сталин 1953-1956 г. С., 1995.
- Баева, И.* България и Източна Европа. С., 2001.
- Баева, И.* Тодор Живков. С., 2006.
- Баева, И., Е. Калинова.* Следвоенното десетилетие на българската външна политика (1944-1955). С., 2013.
- Баева, И., Е. Калинова.* Социализмът в огледалото на прехода. С., 2011.
- Баева, И., Е. Калинова.* 16-а република ли? Изследвания и документи за българо-съветските отношения след Втората световна война. Изток-Запад. С., 2017.
- Брунбауер, У.* „Социалистическият начин на живот“. Идеология, общество, семейство и политика в България (1944-1989). Русе, 2010.
- България в сферата на съветските интереси (Българо-руски научни дискусии). С., 1998.
- България и Русия през XX век. Българо-руски научни дискусии. С., 2000.
- Български държавници 1944 – 1989. С., 2005.
- Вачков, Д., М. Иванов.* Българският външен дълг 1944-1989. С., 2008.
- Везенков, А.* 9 септември 1944 г. С., 2014.
- Германов, С.* Македонският въпрос 1944-1989. С., 2012.
- Григорова, И.* Българо-френските отношения по време на президентството на генерал дъо Гол (1958 - 1969 г.). С., 2009.
- Груев, М.* Между петолъчката и полумесеца. Българите мюсюлмани и политическият режим (1944-1959). С., 2003.
- Груев, М.* Преорани слогове. Колективизация и социална промяна в българския Северозапад 40-те-50-те години на XX век. С., 2008.
- Груев, М., А. Кальонски.* Възродителният процес. Мюсюлманските общности и комунистическият режим. С., 2008.
- Даскалов, Г.* Българо-югославски политически отношения 1944-1945. С., 1989.

- Даскалов, Г.* България и Гърция. От разрыв към помирение 1944-1964. С., 2004.
Еленков, И. Културният фронт. С., 2008.
- Златев, З.* Стопанска политика на българските правителства (1944-1949). С., 2007.
- Иванов, М.* Реформаторство без реформи. Политическа икономия на българския комунизъм 1963-1989. С., 2008.
- История на Отечествения фронт/съюз в България. Том I. С., Университетско издавателство „Св. Кл. Охридски“, 2012.
- Исусов, М.* Последната година на Трайчо Костов. С., 1990.
- Калинова, Е.* Победителите и България 1939-1945. С., 2004.
- Калинова, Е.* Българската култура и политическият императив 1944-1989. С., 2011.
- Лалков, М.* От надежда към разочарование. Идеята за федерацията в Балканския югоизток (1944-1948 г.). С., 1993.
- Пуджес, Д.* Град на две епохи. История на обществените групи в българските градове в средата на XX век. С., 2005.
- Маринова-Христиди, Р.* Българското образование между съветизацията и традицията 1948-1959. С., 2006.
- Марчева, И.* Тодор Живков - пътят към властта. Политика и икономика в България 1953-1964 г. С. б. г. (2000)
- Марчева, И.* Политиката за стопанска модернизация в България по време на Студената война. Пловдив, 2016.
- Мигев, В.* Колективизацията на българското село (1948-1958 г.). С., 1995.
- Мигев, В.* Проблеми на аграрното развитие на България (1944-1960). С., 1998.
- Мигев, В.* Пражката пролет 1968 и България. С., 2005.
- Огнянов, Л.* Държавно-политическата система на България 1944-1948. С., 1993.
- Огнянов, Л.* Политическата система в България 1949-1956. С., 2008.
- Петров, Пл.* Изкуство и власт в България през 70-те години на ХХ век. С., 2021.
- Пинтев, С.* България в британската дипломация 1944-1947. С., 1998.
- Преломни времена. Юбилеен сборник в чест на проф. Любомир Огнянов. С., 2006.
- Случаят "Тютюн". Стенограми, статии, рецензии, спомени. С., 1992.
- Стоянов, В.* Турското население в България между полюсите на етническата политика. С., 1998.
- Стоянова, П., Е. Илиев.* Политически опасни лица - въздворявания, трудова мобилизация, изселвания след 1944 г. С., 1991.
- Тошкова, В.* САЩ и България 1919-1989. Политически отношения. С., 2007.
- Христова, Н.* Специфика на българското „дисидентство“. С., 2005.
- Цветков, Ж.* Съдът над опозиционните лидери. С., 1991.
- Чичовска, В.* Политиката срещу просветната традиция. С., 1995.
- Якимова, И.* България между СССР и Запада в епохата на глобалното геополитическо преустройство (1985-1991). С., 2019.

2. СТАТИИ

Баев, Й. България и гражданская война в Гърция (1944-1949). - ВИС, 1992, кн. 2-3.

Баева, И. Из историята на българското дисидентство – Общественият комитет за екологична защита на Русе и властта. – Известия на държавните архиви, т. 76, 1998, 33-52.

- Баева, И.* Създаване на Клуба за подкрепа на гласността и преустройството и ролята му за началото на прехода – 1988-1989 г.- Известия на държавните архиви, т.87,2004,3-30.
- Баева, И.* България и „Пражката пролет“ 1968. - В: *Баева, И.* България и Източна Европа..., 124-143.
- Баева, И.* Последната година: България и страните от Източния блок през 1989 г. – Исторически преглед, кн. 3-4, 2008, 90–108
- Калинова, Е.* Имаше ли алтернатива 9 септ. 1944 г.? – В: 70 години от поврата на Девети септември 1944 г. – исторически предпоставки и последствия. Сб. научни изследвания. С., 2015, 28-49.
- Калинова, Е.* Българо-югославските отношения 1953-1963 г. – между идеологията и прагматизма. – В: Проблемът Изток-Запад. България и Балканите. С., 2006, 224-251.
- Калинова, Е.* Българо-югославските отношения 1963 – 1967 – опроверганите надежди. – В: Призвание и всеотдайност. Сб. в чест на проф. д. и. н. Витка Тошкова. С., 2011, 125-141.
- Калинова, Е.* „Българската следа“ в атентата срещу папа Йоан-Павел Втори. - В: *Баева, И., Е. Калинова.* Социализъмът в огледалото на прехода. С., 2011, 295-348.
- Калинова, Е.* Балканската политика на България – предизвикателствата от запад и от юг (1944-1989 г.). – Изследвания по история на социализма в България 1944-1989. С., 2010, 712-813.
- Калинова, Е.* Насилствената смяна на имената на българските турци и отражението ѝ върху българо-турските отношения (декември 1984 – март 1985 г.) – България и Балканите в сферата на европейските влияния през XIX – XXI век. В. Търново, 2012, 316-326.
- Калинова, Е.* Интеграционни процеси в Източния блок в началото на 60-те години (исторически и историографски аспекти). – В: Интеграционните процеси през 60-те години на ХХ век. С., 2013, 30-47.
- Калинова, Е.* Социалистическата интеграция през 70-те години на ХХ век и поредният опит на България за „сближаване“ със СССР. – В: Европейски интеграционни процеси през 70-те години на ХХ век. С., 2014, 42-70.
- Калинова, Е., И. Баева.* „Възродителният процес“ – върхът на айсберга. – Във: „Възродителният процес“. Българската държава и българските турци (средата на 30-те – началото на 90-те години на ХХ век). Сб. документи. Т. I., С., 2009, 5-40.
- Калинова, Е., И. Баева.* „Възродителният процес“ като международен проблем. Българската държава и „възродителният процес“ на международната арена. - „Възродителният процес“. Том II – Международни измерения (1984 – 1989). Сб. документи. Съст. И. Баева, Е. Калинова. Изд. Държавна агенция „Архиви“, С., 2009, 5-13.
- Калинова, Е.* Политиката на Людмила Живкова за „културно отваряне на България към света“ – предпоставки и специфика. – В: Културното отваряне на България към света. С., 2013, 39-55.
- Калинова, Е.* САЩ и раждането на българската опозиция след Втората световна война – „случаят“ Мейнард Барнс и Никола Петков. – Исторически преглед, 2013(2015), № 5-6, 90-101.

- Калинова, Е.* Републиката в България – кога и как стана възможна? – *Журнал за исторически и археологически изследвания*, № 3, 2016, 69-92.
- Калинова, Е.* „Народната демокрация“ – началото и краят на една идея. – *Ново време*, № 3-4, 2016, 85-104
- Калинова, Е.* Пътят към втората изселническа спогодба между България и Турция (50-те-60-те години на XX век). – В: *Послания на историята. Юбилеен сборник в чест на професор Мария Радева*. С., 2016, 365-378.
- Калинова, Е.* Третият опит за „16-та република“. – В: *Интеграция и дезинтеграция в Европа през 80-те години на XX век*. С., 2016, 99-132.
- Калинова, Е., И. Баева.* Победителите и българският въпрос на Парижката мирна конференция 1946 г. – В: *Васев, С., К. Христов. България на мирната конференция Париж 1946*. С., 2016, 7-42.
- Маринова-Христиди, Р.* България на Живков и Гърция на Караманлис: началото на едно приятелство (1974-1981). – *Минало*, 2008, №4.
- Марчева, И.* Индустрисалната политика в България (1944-1958). - В: Страници от българската история. Събития, размисли, личности. Т. 2, С., 1993.
- Марчева, И.* Началото на края на социализма в България през първата половина на 80-те години. – *Исторически преглед*, 2004, 3-4, 89-112.
- Марчева, И.* Конфликтът Михаил Горбачов – Тодор Живков (Или още веднъж за съветско-българските отношения в контекста на перестройката през втората половина на 80-те години на XX век) - В: *Историята – професия и съдба. Сборник в чест на 60-годишнината на член-кореспондент д. ист. н. Георги Марков*. С., 2008
- Мигев, В.* Частният сектор в българската икономика през 60-те години на XX век. – В: Сб. В чест на доц. М. Минчев. ВТ, 2006, 130-145.
- Никова, Г.* Живковата икономическа реформа, перестройката и стартът на скритата приватизация в България. - *Исторически преглед*, 2003, 5-6, 92-125.
- Огнянов, Л.* Сталинизацията на Българската комунистическа партия през 1948-1949. - *Стализмът в Източна Европа*. С., 2005, 169-227.